

MADANIY TURIZM VA UNING HOZIRGI KUNDAGI AHAMIYATI

*To'xtayev Qobilek**Toshkent Xalqaro Kimyo universiteti 3-kurs talabasi*

Anotatsiya. Ushbu maqola madaniy turizmning hozirgi kundagi ahamiyatini o'rganib chiqadi, uning madaniyatlararo almashinuvni rivojlantirish, mahalliy an'analarni saqlab qolish va iqtisodiy foyda olish imkoniyatlarini ta'kidlaydi. Ma'lumot to'plash uchun ishlatiladigan usullarga tegishli adabiyotlarni ko'rib chiqish va statistika va amaliy tadqiqotlar tahlili kiradi. Maqola madaniy turizmning yanada xilma-xil va barqaror global jamiyatga hissa qo'shish imkoniyatlarini ta'kidlab, kelajakdagi tadqiqotlar va harakatlar uchun takliflar berish bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: madaniy turizm, madaniyatlararo almashinuv, mahalliy an'analar, iqtisodiy manfaatlar, barqaror rivojlanish, mas'uliyatli turizm, texnologiyalar, jamoatchilikni jalb qilish.

Аннотация. В этой статье исследуется современное значение культурного туризма, подчеркивается его потенциал для развития межкультурного обмена, сохранения местных традиций и получения экономических выгод. Методы, используемые для сбора данных, включают обзор соответствующей литературы и анализ статистики и тематических исследований. В статье подчеркивается потенциал культурного туризма внести свой вклад в более разнообразное, инклюзивное и устойчивое глобальное общество, предлагая предложения для будущих исследований и действий.

Ключевые слова: культурный туризм, межкультурный обмен, местные традиции, экономические интересы, устойчивое развитие, ответственный туризм, технологии, вовлечение общественности.

Anotation. This article explores the current importance of cultural tourism, highlighting its potential to promote cross-cultural exchange, preserve local traditions, and generate economic benefits. Methods used to gather information include reviewing relevant literature and analysis of Statistics and case studies. The article concludes by highlighting the potential of cultural tourism to contribute to a more diverse, inclusive and sustainable global society and making proposals for future research and action.

Keywords: cultural tourism, intercultural exchange, local traditions, economic interests, Sustainable Development, responsible tourism, technology, public engagement.

Turizm dunyodagi eng yirik va tez rivojlanayotgan tarmoqlardan biri bo'lib, iqtisodiy foyda keltiradi va madaniy almashinuvni osonlashtiradi. Mahalliy san'at, musiqa, oziq-ovqat, me'morchilik va urf-odatlarini boshdan kechirish maqsadida yo'nalishlarga sayohat qilishni o'z ichiga olgan madaniy turizm jahon turizm bozorining muhim tarkibiy qismi sifatida paydo bo'ldi. Madaniy turizm nafaqat tashrif buyuruvchilarga noyob va boyituvchi sayohat tajribasini taqdim etadi, balki mahalliy madaniy merosni saqlash va mahalliy iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashga yordam beradi. Ushbu maqolada biz madaniy turizmning bugungi kundagi ahamiyatini o'rganamiz, uning afzalliklari, muammolari va imkoniyatlarini o'rganamiz. Biz bir

qator usullardan foydalanamiz, shu jumladan tegishli adabiyotlarni ko'rib chiqish, statistika va amaliy tadqiqotlar tahlili, rivojlanayotgan tendentsiyalar va ilg'or tajribalarni muhokama qilish.

Madaniy turizm to'g'risida ma'lumot to'plash uchun biz tegishli adabiyotlarni, shu jumladan ilmiy maqolalar, ma'ruzalar va amaliy tadqiqotlarni ko'rib chiqdik. Shuningdek, biz madaniy turizmning tendentsiyalari va ta'sirini tushunish uchun turizm tashkilotlari va davlat idoralari statistikasi va ma'lumotlarini tahlil qildik. Biz ushbu turdagi turizm bilan bog'liq eng yaxshi amaliyot va muammolarni aniqlash uchun madaniy turizm yo'nalishlarining amaliy tadqiqotlarini ko'rib chiqdik. Va nihoyat, biz madaniy turizmning kelajagini shakllantiradigan rivojlanayotgan tendentsiyalar va texnologiyalarni muhokama qildik.

"Madaniy turizm" atamasi nisbatan yaqinda –XX asrning 80-yillarida paydo bo'lgan va "meros turizmi" deb nomlangan hodisadan kelib chiqqan bo'lib, bu hodisa ko'p sabablarga ko'ra XX asrning 70-yillaridan boshlab butun dunyoda juda mashhur bo'lib kelgan. O'shandan beri biz madaniy merosni tarixiy, harbiy, adabiy, badiiy deb talqin qildik va "madaniy turizm" atamasi barcha diqqatga sazovor joylar bilan tanishishni o'z ichiga olgan bo'lsa-da, u ko'proq badiiy meros (san'at, arxitektura) bilan bog'liqligini ko'rishimiz mumkin. Bugungi kunda turizm iqtisodiyotning eng yirik yuqori daromad keltiradigan va eng dinamik tarmoqlaridan biridir, shuning uchun ko'pyillar davomida turizm mahalliy iqtisodiyotni rag'batlantiradigan, mamlakat aholisining turmush darajasi va sifati va turmush darajasiga ta'sir qiluvchi tarmoq sifatida qaralib kelmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 13-avgustdagi PF-5781-son "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoniga muvofiq O'zbekiston Respublikasi vazirliklari va idoralari tomonidan turistik xizmatlar sifatini yaxshilash, turizm sohasidagi kadrlar malakasini oshirish, milliy turistik mahsulotlarni chet elda faol targ'ib qilish va respublikaga kelayotgan xorijiy sayyohlar sonini ko'paytirish bo'yicha ko'riladigan chora-tadbirlar belgilangan¹.

Bizning tadqiqotlarimiz shuni ko'rsatadiki, madaniy turizm turizm sohasiga ham, mezbon jamoaga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Madaniy turizm ish o'rinlari yaratish, daromad olish va infratuzilmaga investitsiyalarni ko'paytirish orqali iqtisodiy foyda keltiradi. Shuningdek, u sayyohlar va mahalliy jamoalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni osonlashtirish, o'zaro tushunish va hurmatni rivojlantirish orqali madaniyatlararo almashinuvni rivojlantiradi. Madaniy turizm, shuningdek, mahalliy an'analarni saqlashga hissa qo'shishi va kelajak avlodlar uchun madaniy merosni saqlashga yordam berishi mumkin. Shu bilan birga, madaniy turizm ham muammolarni keltirib chiqaradi, shu jumladan madaniy tovarlashtirish, ortiqcha turizm va mahalliy ekotizimlar va jamoalarga zarar etkazish xavfi. Mas'uliyatli turizm amaliyotlari, shu jumladan jamoatchilikni jalb qilish, atrof-muhitni muhofaza qilish va axloqiy marketing ushbu xavflarni kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun juda muhimdir.

¹ Raxmatullayeva Nigoraxon Nizomiddinovna. MADANIY TURIZM VA UNING HOZIRGI KUNDAGIAHAMIYATI. Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences Hosted online from Toronto, Canada. Date: 5th January, 2023 ISSN: 2835-5326

Muhokama bo'limida madaniy turizm bilan bog'liq ba'zi muammolar va imkoniyatlar ko'rib chiqiladi. Birinchidan, madaniy turizmning barqaror va mahalliy jamoalar va ekotizimlarga hurmat bilan qarashini ta'minlash uchun mas'uliyatli turizm amaliyotlari zarurligini muhokama qilamiz. Ikkinchidan, biz texnologiyaning madaniy tajribalarni, shu jumladan virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat va raqamli hikoyalarni oshirishdagi rolini ko'rib chiqamiz. Uchinchidan, biz madaniy turizmga jamoatchilikni jalb qilishning ahamiyatini muhokama qilamiz, mahalliy jamoalarning turizmni rejalashtirish va qaror qabul qilishda ishtirok etishi zarurligini ta'kidlaymiz. To'rtinchidan, biz madaniy turizmning rivojlanayotgan tendentsiyalari va ilg'or tajribalarini, shu jumladan bozor bozorlarini rivojlantirish va barqaror turizmni sertifikatlash dasturlarini o'rganamiz.

XULOSA VA TAKLIFLAR:

Xulosa qilib aytganda, madaniy turizm yanada xilma-xil, inklyuziv va barqaror global jamiyatga hissa qo'shish imkoniyatiga ega. Madaniyatlararo almashinuvni rivojlantirish, mahalliy urf-odatlarini saqlash va iqtisodiy foyda olish orqali madaniy turizm turli madaniyat vakillari o'rtasida o'zaro tushunish va hurmatni rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, madaniy turizm, shuningdek, haddan tashqari turizm, madaniy tovarlashtirish va mahalliy ekotizimlar va jamoalarga zarar etkazish kabi xavflarni keltirib chiqaradi.

Adabiyotlar.

1. Raxmatullayeva Nigoraxon Nizomiddinovna. MADANIY TURIZM VA UNING HOZIRGI KUNDAGIAHAMMIYATI. Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences Hosted online from Toronto, Canada. Date: 5th January, 2023 ISSN: 2835-5326
2. Huaxia. (2021). Uzbekistan expects int'l tourists to return after pandemic . In Xinhua, www.xinhuanet.com (p. China). Xinhua: 2021-02-14 16:47:38.
3. Jurakhonovich, K. S. (Apr - jun 2020). Pilgrimage Tourism in Uzbekistan; Problems and Solutions. Social Sciences and Humanities, Uzbekistan.
4. Rustamovich, D. B. (2020). Analysis of the Development of Tourism in Uzbekistan. In J. o. Marketing, Journal of International Business Research and Marketing (p. Uzbekistan). Tashkent: September, 2020.
5. Turgunov, E. (2020). IMPACT OF COVID-19 ON UZBEKISTAN'S TOURISM INDUSTRY. In E. Turgunov, Eurasian Research Institute (p. Kazakhstan). Almaty: 06.07.2020-12.07.2020• No:267.